

Schuurpapier

Een boek voor jongeren over de Nederlandse Geloofsbelijdenis... Als een document 450 jaar geleden geschreven is, heb je te maken met 'oud papier'. De kans is dus groot dat er wat jou betreft een dikke laag stof over de Nederlandse Geloofsbelijdenis ligt. Met *Schuurpapier* willen we je laten ontdekken dat het tijd is om het stof eraf te blazen!

De Nederlandse Geloofsbelijdenis is net schuurpapier; het ruwt je op en bewaart je voor een vlak gepolijst geloof. De Nederlandse Geloofsbelijdenis stelt je ook voor indringende vragen. Hoe kan het bijvoorbeeld dat het geloof voor de schrijver Guido de Brès zo belangrijk was, dat hij zijn leven ervoor over had? Waarom waren bepaalde onderwerpen zo belangrijk en denk ik daar niet of anders over na?

We willen met jou de uitdaging aangaan om je te laten 'opschuren'. Dat heb je steeds nodig in het leven met God. Je kunt niet in je eentje geloven. Je hebt medegelovigen nodig die je confronteren met andere gedachten. Ook van mensen die jaren geleden leefden, kun je nog steeds veel leren. Soms hebben zij dingen over God ontdekt waar jij niet zo snel op zou komen. Tegelijk zijn er ook veel dingen waarvan je zult denken: 'Dit herken ik helemaal! Geweldig dat iemand 450 jaar geleden precies hetzelfde geloofde!' Zo'n ontdekking werkt heel bemoedigend, zeker als je om je heen steeds meer mensen vaarwel tegen het christelijk geloof zegen.

Er zullen ook dingen zijn waarvan je denkt: 'Volgens mij zegt de Bijbel iets anders!' Dat mag. Guido de Brès wil niet het laatste woord hebben, het laatste woord is aan de Bijbel zelf. Guido de Brès wil je in ieder geval dicht bij de Bijbel brengen. Dan kan het zomaar gebeuren dat je nieuwe dingen ontdekt; over God, over de wereld, over jezelf.

Uiteindelijk hopen en geloven we dat je ontdekt: dit geloof is mijn geloof, hier sta ik voor. Ik stem in met die machtige keten van gelovigen door alle generaties heen. Het is de Heilige Geest die mij met anderen verbindt en samen staan we in de rij van getuigen. Daarvoor schreef Guido de Brès dit boekje. Om in zijn tijd tegen de mensen om hem heen te zegen: 'Hier sta ik voor en met mij vele anderen!'

Ds. Bernard van Vreeswijk en Herman van Wijngaarden
mei 2012

Hoe lees/gebruik je *Schuurpapier*?

Schuurpapier is een boek om in je eentje te lezen of er samen met anderen mee aan de slag te gaan. Hoe lees/gebruik je het?

Méér dan een leesboek

Schuurpapier wil je aanzetten om persoonlijk na te denken over de kern van het geloof aan de hand van de gereformeerde traditie. Daarmee is het méér dan een leesboek alleen. Je wordt op verschillende manieren uitgedaagd om mee te denken en mee te doen.

- Ieder hoofdstuk van *Schuurpapier* gaat over één thema (= één of twee artikelen) van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Per hoofdstukartikel hebben we drie onderwerpen gekozen die voor jongeren nu spannend en actueel zijn.
- Ieder onderwerp start met een *introdactie* – een vraag of een opdracht die laat zien op welke manier dit onderwerp een rol speelt in jouw leven. Door deze opdracht te doen, ontdek je: dit onderwerp raakt mij, hierover wil ik méér weten.
- Vervolgens wordt het onderwerp voor je uitgediept in een *studie* die je een weg wijst om met dit onderwerp om te gaan. Zowel je hoofd als je hart worden daarbij aangesproken.
- Na de studie vind je *vragen* die je helpen om de betekenis van het onderwerp voor jezelf concreet te maken ('Om over door te denken/praten').
- De eigentijdse weergave van de Nederlandse Geloofsbelijdenis die bij ieder hoofdstuk staat, laat zien wat de gereformeerde traditie hierover zegt.

Werkboek voor groepen

Je bent niet de eerste, maar ook niet de enige die gelooft...! Daarom is het goed om vragen en antwoorden over het geloof met elkaar te delen. *Schuurpapier* is daarvoor bij uitstek geschikt. Het is namelijk ook een werkboek voor groepen. Als gespreksgroep na je belijdenis of als jongerengroep of bijbelkring van de kerk kun je met dit boek minimaal twaalf avonden vullen. Hieronder een korte handleiding.

- Je spreekt met elkaar af over welk hoofdstuk het gaat. Iedereen verdiept zich thuis in het onderwerp door de introducties in te vullen en de studies te lezen.
- Op de avond zelf start je door met elkaar het bijbelgedeelte te

lezen aan de hand van de bijbehorende leesopdracht (zie begin hoofdstuk). Praat daar met elkaar kort over door. Bid samen om wijsheid en inzicht van de Heilig Geest.

- Eerst peil je bij elkaar wat de introductie bij het onderwerp heeft opgeroepen. Het gaat hierbij nog niet om de 'goede' antwoorden, maar om een eerlijk gesprek over waar je zelf staat. Je inventariseert dus wat er leeft in de groep.
- Van daaruit maak je de overgang naar de gespreksvragen bij het onderwerp, waarbij de inhoud van de studie wordt verwerkt. Ook hierbij ligt het accent op het onderlinge gesprek. Een gespreksleider zorgt ervoor dat iedereen de ruimte krijgt om te zeggen wat hij of zij wil zeggen.
- Rond de bespreking van een onderwerp duidelijk af. Een mooie vorm is het zingen van een lied. Voordat je verdergaat, kun je ook een korte pauze houden. Daarmee maak je duidelijk dat de avond uit verschillende onderdelen bestaat.
- De avond sluit je af door dank- en gebedspunten naar aanleiding van het thema/hoofdstuk te verzamelen. Bid met en voor elkaar.

In principe behandel je alle drie onderwerpen. Ga hier wel flexibel mee om. Heb je minder tijd of loopt een bespreking van een onderwerp uit, maak dan keuzes. Laat een onderwerp 'vallen' of schuif het door naar een andere avond.

Laat je opschuren door God, dit boek én elkaar!

ZEKERHEID

GETUIGEN

VRAGEN

1. God leren kennen en belijden

Nederlandse Geloofsbelijdenis

Artikel 1 – De enige God

Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond, dat er een enig en eenvoudig geestelijk wezen is, dat wij God noemen: eeuwig, onbegrijpelijk, onzichtbaar, onveranderlijk, oneindig, almachtig, volkomen wijs, rechtvaardig, goed en een zeer overvloedige fontein van al het goede.

Artikel 2 – Het kennen van God

Wij kennen Hem door twee middelen. Ten eerste door de schepping, onderhouding en regering van de hele wereld. [–]

Ten tweede geeft Hij zichzelf nog duidelijker en volkomener aan ons te kennen door zijn heilig en goddelijk Woord, namelijk zoveel als voor ons nodig is in dit leven, tot zijn eer en de zaligheid van de zijnen.

Bijbel: Psalm 19

- a. Als je aan de hand van deze Psalm zou willen nadenken over het (beter) leren kennen van God, welk vers zou je dan het meest aanspreken?
  - b. Op welk vers zou je vooral wijzen als je hierover aan de hand van deze Psalm kon praten met een niet-gelovige vriend(in) of collega?
- Of: stel je voor dat je predikant erover zou preken. Welk vers zou hij dan wat jou betreft als uitgangspunt moeten nemen voor a. een preek voor jezelf, en b. een preek voor 'geïnteresseerde buitenstaanders'?

1.1 Je mag er trots op zijn

Muren tegen jouw geloof

Je zou het wel willen: aan andere mensen uitleggen waarom jij gelooft in de God van de Bijbel. Misschien om jezelf te verdedigen, maar vooral ook om hen – als dat zou kunnen – ervan te overtuigen dat ‘jouw geloof’ waar is. Maar je zult al wel gemerkt hebben dat dat niet meevalt, op z’n zachtst gezegd... Je stuit steeds op muren die ervoor zorgen dat je er niet ‘doorheen’ komt. De één steviger dan de ander, maar muren zijn het.

Welke ‘muren’ herken jij in jouw omgeving als jij het christelijke geloof ter sprake brengt of zou brengen? Kies bijvoorbeeld de twee die jij het lastigst vindt:

- ‘Mijn geloof is beter dan dat van jou.’
- ‘Iedereen moet zelf weten wat hij gelooft.’
- ‘God bestaat niet.’
- ‘Jouw geloof slaat nergens op.’
- ‘Er zal best wat zijn...’
- ‘Ik kan het niet geloven.’
- ‘Jouw geloof interesseert mij niet.’
- ‘Geloof moet je voor jezelf houden.’

Over artikel 1

‘Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond...’

‘Gek eigenlijk’, dacht Monique bij zichzelf, ‘dat ik zo weinig zin heb om weer te beginnen met mijn werk.’ Eigenlijk was het iets anders. Ze vond het niet erg om weer met werken te beginnen. Waar ze tegenop zag, was dat gevoel weer ‘anders’ te zijn. In de vakantie had ze een heerlijke tijd gehad op de reis die ze gemaakt had. Samen met andere jongeren die ook christen waren. Samen zingen en bidden, samen praten over het geloof. En vooral: jezelf niet te hoeven verdedigen. Heerlijk... Maar nu zou dat weer anders zijn. Gelijk al op maandag, de gesprekken over het weekend... Iedereen doet zijn verhaal, maar zodra ze zelf ook maar iets over de kerk wil vertellen, lijkt het wel of ze op een muur stuit...’

Zulke muren heb je in soorten en maten. Je hebt bijvoorbeeld de muur van onverschilligheid: ‘Jouw geloof, dat is jouw zaak. Val mij er alsjeblieft niet mee lastig.’ Maar je hebt ook de muur van verstandelijke bezwaren: ‘Als je gelooft in God, bewijs dan maar eens

dat Hij bestaat. Ik zie er niets van.' En zo zou ik nog wel even door kunnen gaan met het noemen van allerlei 'muren'.

In plaats daarvan wil ik iets anders doen. Ik wil je meenemen terug in de tijd, 450 jaar geleden om precies te zijn. Elke morgen werd de poort van het kasteel te Doornik (Tournay) geopend. Maar op 2 november 1561 deed men een bijzondere vondst. Er was die nacht een pakje over de muur gegooid. In het pakje zat een brief gericht aan de kasteelheer, maar vooral aan de landvoogdes Margaretha van Parma die op dat moment in het kasteel verbleef. En verder bevatte het pakje een boekje: de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Het was geschreven door een zekere Guido de Brès.

De Nederlandse Geloofsbelijdenis ziet geloof niet als een privézaak. Ze spreekt vanuit een gezond zelfvertrouwen. Geloof is niet iets om je voor te schamen.

Belijden

Er was in die tijd een heftige vervolging van reformatorische christenen. De Rooms-katholieke kerk van die dagen beschuldigde hen ervan dat ze een nieuw geloof predikten en onruststokers waren. 'Nee', zei Guido de Brès in zijn boekje, 'zo is het niet.' Het zit anders, kijk en lees zelf maar! Aan de hand van de Bijbel legde hij uit wat de christenen van de Reformatie geloven en belijden. Belijden is dus letterlijk en figuurlijk proberen over de muur heen te komen, om zo te kunnen vertellen wat je gelooft.

Maar waarom eigenlijk? Is het niet veel beter om elkaar vrij te laten in wat je gelooft? Sterker nog, is het niet heel opdringerig om die ander van jouw geloof te willen vertellen? Ik denk nog even aan Monique en aan de gesprekken op haar werk op maandagochtend. Niemand vindt het opdringerig als haar collega vertelt over het feest waar ze heen is geweest. En niemand vindt het gek als een andere collega vertelt over de voetbalwedstrijd van zijn favoriete club op zondag. Maar waarom zou het dan opdringerig zijn als Monique vertelt dat zij op zondag naar de kerk is geweest? Waarom zou ik me eigenlijk schamen voor wat ik geloof?

Geloven

De Nederlandse Geloofsbelijdenis ziet geloof niet als een privézaak. Ze spreekt vanuit een gezond zelfvertrouwen. Geloof is niet iets om je voor te schamen. Integendeel, het is het meest kostbare wat er is. Weet je wat me opvalt in artikel 1 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis? Dat er staat: 'Wij geloven *met het hart*.' Dat is de taal van de liefde. Geloven is dus niet 'het' beter weten. Geloven is

Iemand hebben leren kennen en zoveel van Hem houden dat je er wel over moet vertellen. Waar het hart vol van is...

Geloven, zo leer ik hier, is in vuur en vlam staan voor Jezus Christus. Omdat je Hem tegengekomen bent. Omdat je gezien en ervaren hebt wie Hij is en wat Hij voor je gedaan heeft. Wat Hij heeft gedaan, kan niemand anders voor je doen. En je kunt het ook zelf niet. Daarom is geloof ook een zaak van levensbelang. Het is erop of eronder. Het is alles of niets. Hij is alles of niets. Voor mij, maar ook voor een ander. Daarom is het als het ware één beweging: 'Wij geloven allen met het hart en wij belijden met de mond' (vgl. Rom.10:9-10).

Binnenpretje

Het is niet alleen de taal van de liefde, maar ook van de vreugde! Zoals een jongen vertelt over zijn vriendin, op wie hij tot over zijn oren verliefd is, zo vertelt de Nederlandse Geloofsbelijdenis over haar Heere! De blijdschap spat ervan af! Want geloven is een voorrecht. Je mag er trots op zijn. Niet als iets dat je zelf hebt gepresteerd, maar wel als een geschenk waarin je mag delen.

Hoe komt het toch dat veel mensen denken dat geloof iets is voor zwartkijkers en somberaars? Dat kan de bedoeling niet zijn. Professor A.A. van Ruler heeft eens gezegd dat een christen iemand is met een voortdurend binnenpretje. Dat binnenpretje proef je in de eerste zin van de Nederlandse Geloofsbelijdenis (in het vervolg afgekort met NGB) nota bene geschreven terwijl de vervolgingen hevig waren. Enkele jaren nadat hij het pakje over de muur had gegooid, werd ook Guido de Brès gearresteerd en ter dood veroordeeld. Terwijl hij in de gevangenis zat, schreef hij aan zijn vrouw: 'Op dit ogenblik voel ik de trouw van mijn Heer Jezus Christus.' Indrukwekkend!

*Hoe komt het toch dat veel mensen denken dat geloof iets is voor zwartkijkers en somberaars?
Dat kan de bedoeling niet zijn.*

Over de muur

Tot nu toe heb ik je iets willen laten proeven van het geloof dat spreekt uit dit belijdenisgeschrift. Een moedig en hoopvol geloof, krachtig en aanstekelijk. Wij leven in een heel andere tijd dan Guido de Brès. Maar ook van ons wordt gevraagd om voor ons geloof uit te komen. Net als Monique vind jij het misschien niet makkelijk om voor je geloof uit te komen.

Misschien kan het beeld van het 'over de muur' gooien je helpen. Het daagt je uit om je niet af te laten schrikken door de muren van

onverschilligheid, van argumenten en bezwaren. Die muren zijn er. Zoveel is zeker. Maar het hoeft geen reden te zijn om je te laten opsluiten in je verlegenheid of schaamte. Geloof is een voorrecht! Je mag er blij mee zijn. Elke dag weer!

'Outside the box'

Dan nog iets. Je moet er maar op komen om zo'n pakje over de kasteelmuur te gooien! Hij kon het immers niet zelf overhandigen. Ook wij hebben te maken met grenzen waar we tegenaan lopen. Misschien kun je het geloof niet zo goed onder woorden brengen als je zou willen. Of misschien word je wel heel snel emotioneel en vind je dat vervelend. Het voorbeeld van Guido de Brès daagt ons uit om 'outside the box' te denken. Misschien kun je niet zo goed praten, maar wel mooi tekenen. Teken je geloof dan eens, zou ik zeggen. En laat het zien aan die vriendin. Durf eens tegen een collega die ziek is of in een scheidingsprocedure zit te zeggen dat je voor hem bidt. Gewoon dat. Meer niet. En dat dan ook doen natuurlijk.

Je begrijpt wel wat ik bedoel. Jij en ik, wij worden uitgedaagd door dit oude boekje om van harte in deze God te geloven en Hem met woord en daad te belijden. Doe je mee?

Om over door te praten/denken

1. *Zet in bovenstaande studie een ! bij de zin of passage die jou het meest aanspreekt en/of prikkelt als het gaat om het belijden van je geloof. Wat zou het in de praktijk voor jou betekenen als je (meer) eigen maakt wat er in deze zin staat?*
2. *Welke mogelijkheden zie jij om 'over de kasteelmuur' te gooien wat jij gelooft, op een manier die bij jou past? Van welke situaties zou je bijvoorbeeld meer gebruik kunnen maken?*

1.2 Groot van God denken

Noem eens wat eigenschappen

'Beschrijf haar dan eens voor me. Ik ken haar niet, maar je bent zo enthousiast over je vriendin. Noem eens wat eigenschappen.' Een moeilijke, maar ook leuke vraag als je die krijgt. Je denkt diep na en vertelt wat je te binnen schiet: 'Ze is lief, aantrekkelijk, betrouwbaar...'

Zou je zo'n vraag ook kunnen beantwoorden als het gaat over God? Probeer het eens:

- 'God is...' – probeer tien woorden te verzinnen waarmee je deze zin kunt afmaken. Kijk daarna (!) naar de woorden die de NGB in artikel 1 gebruikt.
- Als je jouw lijstje vergelijkt met dat van de NGB, wat valt je dan op? Wat vind je van de NGB-woorden? Van welk woord zeg je: 'dat zou ik achteraf wel aan mijn lijstje willen toevoegen'?

Over artikel 1

'Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond, dat er een enig en eenvoudig geestelijk wezen is, dat wij God noemen: eeuwig, onbegrijpelijk, onzichtbaar, onveranderlijk, oneindig, almachtig, volkomen wijs, rechtvaardig, goed en een zeer overvloedige fontein van al het goede.'

---

*God heeft het eerste woord.
Hij heeft in den beginne
het licht doen overwinnen,
Hij spreekt nog altijd voort.*

In groep zes, toen nog vierde klas genoemd, leerde ik dit lied. De juf die ik had, hield van zingen en dat deed ze dan ook veel met ons. Maar dat ze het leuk vond, was niet de enige reden. Ze vond het ook belangrijk. Waarom? Omdat op die manier je geloof gevormd wordt. Je leert door de woorden van een lied 'kijken' naar God. Een lied kan je helpen om dingen te ontdekken die je eerder nog niet wist of zag.

Daar moest ik aan denken bij het lezen van de woorden die de NGB gebruikt als ze spreekt over God (art. 1). 'Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond, dat er een enig en eenvoudig geestelijk wezen is, dat wij God noemen...' Het zijn geen woorden die op het eerste

gehoor erg warmbloedig klinken. Eerder nogal abstract en formeel. Het zijn ook geen woorden die jij en ik zelf zouden kiezen om ons geloof in God mee te belijden. Dat is helemaal waar. Het zijn voor ons gevoel 'vreemde' woorden. Maar misschien werkt het met deze geloofsbelijdenis net als bij dat lied dat ik als kind leerde. Misschien kunnen we in deze woorden iets over God gaan zien waar we zelf niet snel aan zouden denken. Laten we proberen dat samen te ontdekken.

God is anders

Als ik de bedoeling van deze woorden uit de NGB kort samenvat, komt het hierop neer: God is anders. Hij is heel anders dan wij. Drie woorden maken dat duidelijk.

Allereerst wordt gezegd dat God *enig* is (vgl. Deut.6:4). Daarmee wordt bedoeld dat Hij uniek is. Er is maar één God. Hij is ook *eenvoudig*. Dat moeten we niet verkeerd begrijpen. Eenvoudig is niet hetzelfde als simpel. Het betekent dat God geen last heeft van iets wat wij wel heel goed kennen: (innerlijke) verdeeldheid. Je hebt zin in snoep, maar je wilt ook afvallen. Je kent dat wel. Welnu, van dat soort dilemma's heeft God geen last. Tenslotte is God ook *geestelijk*. Ook wat dat betreft, is Hij dus anders dan wij. Wij, mensen, bestaan uit materie en daarom hebben we te maken met verval en slijtage, met begin en einde. Daar is niets mis mee, maar God is ook daarin anders dan wij.

Ondertussen denk je misschien: 'Het zal allemaal wel waar zijn, maar hiervan krijg ik geen warm gevoel van binnen. Het klinkt zo onpersoonlijk. Als het over God gaat, wil ik horen dat Hij mijn Vader is en mijn Vriend.' Dat voel ik met je mee. Waarom begint de NGB dan toch zo abstract?

We hoeven dus over Gods karakter niet in te zitten. Hij is helemaal betrouwbaar! Er zitten geen duistere kanten aan Hem.

Onder de indruk van God

Ik schreef over het lied dat mijn juffrouw op de basisschool ons leerde. Op die manier leer je 'kijken naar God', over Hem denken en spreken. Eigenlijk zien we in de woorden van de NGB iets dergelijks. De grote en hoge woorden die Guido de Brès gebruikt om iets over God te zeggen, zijn woorden die al vele anderen voor hem gebruikt hadden. Het zijn woorden waarin je proeft dat God onvergelijkbaar groot is: 'eeuwig, onbegrijpelijk, onzichtbaar, onveranderlijk, oneindig', enzovoort. Opnieuw kan je het gevoel bekruipen dat het over een vreemde, ongrijpbare God gaat, in

ieder geval niet over de God in wie jij gelooft.

Waarom zegt Guido de Brès het zo? In ieder geval niet omdat God voor hem geen Vader was of omdat hij dat niet belangrijk zou vinden. Het is andersom: juist omdat hij zo onder de indruk is van God en van Zijn grootheid en trouw, schrijft hij dit. Deze woorden willen ons uitnodigen om groot van God te denken!

Misschien klinkt dat gek. Want het lijkt alsof de NGB precies weet hoe God 'in elkaar zit'. Zo *lijkt* het misschien, maar het is precies andersom. Dit zijn allemaal woorden die willen laten zien hoe groot en verheven God is. Hij gaat ons denken ver te boven!

*Ik hoor er een heel bemoedigende uitnodiging in:
blijf groot van God denken! Hij is niet klein te
krijgen.*

Fontein van goedheid

Ik wil nog even met je kijken naar die tien dingen die van God gezegd worden: *'eeuwig, onbegrijpelijk, onzichtbaar, onveranderlijk, oneindig, almachtig, volkomen wijs, rechtvaardig, goed en een zeer overvloedige fontein van al het goede'*. Weet je wat mij opvalt als ik deze woorden lees? De woorden komen steeds dichterbij, ze worden steeds persoonlijker! De eerste paar woorden benadrukken dat God echt anders is. Over God hoeven we niet in te zitten, is de boodschap. Het loopt Hem niet uit de hand. Maar bij de laatste woorden buigt Hij zich als het ware naar ons toe: *'volkomen wijs, rechtvaardig, goed...'* We hoeven dus ook over Gods karakter niet in te zitten. Hij is helemaal betrouwbaar! Er zitten geen duistere kanten aan Hem. Voor Hem hoef je niet bang te zijn, ook al is Hij zo groot dat het ons duizelt. Hij is 100% goed en Hij heeft ook het beste met ons voor! De NGB zegt het met een prachtig beeld: *'een zeer overvloedige fontein van al het goede'*. Je ziet het voor je: God stroomt over van goedheid! Zijn liefde en genade regenen over ons als druppels van een fontein! Laat het helemaal tot je doordringen: zo is God! Ongelofelijk mooi, vind je niet?

God heeft het laatst woord

In de tijd dat Guido de Brès leefde, waren er vervolgingen, processen, martelingen, brandstapels. Dat kennen we in Nederland nu gelukkig niet. Maar ook onze tijd heeft z'n problemen. Je leest en hoort bijvoorbeeld sombere berichten over de kerk. Gemeenten die krimpen, kerken die hun deuren moeten sluiten, en ga zo maar door. Maar juist daarom is het goed om samen deze oude woorden nog eens goed tot ons te laten doordringen. Ik hoor er een heel bemoedigende uitnodiging in: blijf groot van God denken! Hij is

niet klein te krijgen. Hij wordt niet verrast door de ontwikkelingen in onze tijd. Hij vraagt zich niet wanhopig af hoe het verder moet met de kerk of met deze wereld. Hij gaat Zijn eigen gang, geduldig en betrouwbaar.

Groot van God denken! Dat gaf Guido de Brès de moed om in zijn tijd deze God te dienen met hart en ziel. Er was niet veel van te zien; de brandstapels rookten en de vervolgingen waren hevig. En toch gaf deze belijdenis de christenen van toen houvast en hoop. Dat geldt ook voor ons vandaag! Heb ik dan een antwoord op alle vragen hoe het verder moet met de kerk en het geloof? Nee. Maar één ding weet ik: God is niet veranderd. Hij is dezelfde die Hij was: volkomen wijs, rechtvaardig en goed. Hij heeft het eerste woord en Hij heeft ook het laatste woord.

*God staat aan het begin
en Hij komt aan het einde.
Zijn woord is van het zijnde
oorsprong en doel en zin.*

Om over door te praten/denken

1. *Stelling - Wat de NGB over God zegt, helpt mij in mijn geloof. Reageer door een cijfer te geven: 0 = dat is niet zo, 1 = dat is een heel klein beetje zo, 10 = dat is zeer beslist zo. Waarom geef je dit cijfer?*
2. *Wat zou er veranderen aan (de praktijk van) jouw geloof als je groter van God ging denken? Waar of wanneer zou je dat merken? Hoe zou je elkaar daarbij kunnen helpen?*